Lost in South-east Asia

Iola Lenzi, Singapore-based curator, art critic and researcher believes in the power of local voices.

Text and portrait **Rebecca Vickers**

Iola Lenzi
Curator
iolalenzi7@gmail.com

"A mixture of great formal accomplishment, great visual virtuosity, mixed in with a very sharp political and social critique, sensitivity to the environment, to people, to social issues and to context – let's say that I had never seen art that looked anything like that," described Singapore-based curator Iola Lenzi of the arresting blend of artistic practice she encountered when arriving in Southeast Asia for the first time back in 1994. An encounter that proved to be somewhat of a pivotal turning point in her career, leading her down an immersion into Southeast Asian art through research, curation and writing, the results of which recently took the form of an expansive exhibition, 'Concept Context Contestation: art and the collective in Southeast Asia' at the Bangkok Art and Culture Centre, and featured the works of some 40 contemporary Southeast Asian artists.

"My first curatorial mission was Sutee Kunavichayanont, who is now considered a very seminal, ground-breaking Thai artist. I met Sutee in Bangkok and was extremely impressed by his work, the mixture of very lyrical visuals and very meaningful social commentary." Lenzi continued to follow Sutee's career and when a small gallery opened in Singapore and wanted to exhibit the Thai artist, Lenzi's name came up as a potential curator. "I got this call out of the blue one day and they said 'would you like to curate Sutee Kunavichayanont's work?' And I said, 'Sure, that sounds exciting, why not?' and I haven't stopped since."

For Lenzi, working closely with the artists on what are often newly commissioned works is in many ways one of most rewarding parts of her practice. "All these artists are alive, it is not like being a curator in Europe or America where we would be curating dead artists, these guys are young and fresh and working directly with an artist on fresh work is probably one of the most exciting parts of the job. I am considered a fairly hands-on curator and you can inject something of yourself into a commission. Personally I enjoy it a lot and I always think about the bigger picture, the show beyond the actual work, the relationship of one work with another."

This focus on the larger picture may, on one hand, have the exhibition itself in mind, how to piece the puzzle together into a cohesive whole, but could also be in response to the other hats Lenzi wears: researcher, writer, art historian by avocation. "For me, every exhibition that I do is an exercise in art history writing. And where we are right now, in terms of the art history of Southeast Asia, is at this point a patchwork of scholarship. We are piecing together bits of writing and at some point this will all coalesce into a canon, a meshing, a marriage, of all sorts of things."

From Lenzi's perspective, this meshing, patchworking, must be sewn directly from the works it represents. "I firmly believe that art history in Southeast Asia needs to be written from an Asian perspective, before all else, and I think the artworks speak for themselves. They may speak to a global audience, but they are not speaking about a situation in America, or a situation somewhere else. They are speaking about home, home truths and home realities and therefore the art history has to be addressed in that way."

Addressed from a local perspective but not limited to boundaries of home, Lenzi further attests to the fact that Southeast Asian artists can, through their practice and communication with their audience, have a deliberate impact and influence at an unbounded scale. "I am a firm believer that yes, art can change the world and in some cases it has contributed to that. These are very serious conceptual works of art that have a clear intention; they have a function. It doesn't mean it is less art, it is art before all else, but it is not art for the sake of art. It is not about formal ideas or inventing a new language for the sake of the language. It is about actively including the viewer because this is art with function. It is very keenly designed to make you think and every extra thinking person is a potential changer." At times of social crisis, how can, or should, art and the collective leverage this potential? "Artists deal with new things, with social and political phenomena in their work. They not only aim to describe these changes but they also use their work to further this agenda to an extent, artists in Southeast Asia, just like everywhere, are intellectuals - and they are often at the forefront of progressive agenda."

01

01-03 ส่วนหนึ่งจากนิทรรศการ 'Concept Context Contestation: art and the collective in Southeast Asia'

02

"การผสมผสานระหว่างความสำเร็จของประเพณีปฏิบัติ ทักษะเชิงทัศนะที่ยอดเยี่ยม ที่รวมตัวเข้ากับการวิพากษ์บริบททางการเมืองและสังคม ความอ่อนไหวต่อสภาพแวดล้อม ผู้คน ประเด็นและบริบททางสังคม เอาเป็นว่าฉันไม่เคยเห็นงานศิลปะอะไรที่มีคุณสมบัติแบบนี้มาก่อน" คำอธิบายจากปากของ Iola Lenzi ภัณฑารักษ์ผู้ประจำการอยู่ในสิงคโปร์ ถึงส่วนผสมอันโดดเด่นของการสร้างงานศิลปะที่เธอได้ประสบพบเจอเมื่อเธอเดินทางมาถึงภูมิภาคเอเชียเป็นครั้งแรกในปี 1994 อันเป็นการเผชิญหน้าที่กลายมาเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในอาชีพของเธอ และนำพาเธอเข้าสู่แวดวงศิลปะแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านการทำงานวิจัย การจัดนิทรรศการในฐานะภัณฑารักษ์ และการเขียนบทความต่างๆ งานนิทรรศการ 'Concept Context Contestation: art and the collective in Southeast Asia' ที่จัดขึ้นที่หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดยการรวบรวมผลงานศิลปะร่วมสมัยจากศิลปินเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กว่า 40 ชีวิตครั้งนี้ คือผลลัพธ์ของประสบการณ์การทำงานของเธอ

"ภารกิจการจัดงานนิทรรศการครั้งแรกของฉันคือการร่วมงานกับ สุธี คุณาวิชยานนท์ ที่ปัจจุบันกลายเป็นศิลปินที่มีอิทธิพลและมีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ฉันเจอสุธีครั้งแรกที่กรุงเทพฯ งานของเขาน่าทึ่งและน่าประทับใจมาก มันเป็นส่วนผสมของบทกวีแห่งทัศนะและการวิพากษ์สังคมที่เต็มไปด้วยความหมาย" Lenzi ติดตามเส้นทางการทำงานศิลปะของสุธีอย่างต่อเนื่อง และเมื่อมีแกลเลอรี่เล็กๆ แห่งหนึ่งเปิดขึ้นในสิงคโปร์และต้องการจะจัดแสดงผลงานของศิลปินไทย ชื่อของ Lenzi เป็นหนึ่งในภัณฑารักษ์ที่ทางแกลเลอรี่หมายตาให้มาจัดงาน "อยู่ดีๆ ฉันก็ได้รับโทรศัพท์และพวกเขาก็ถามฉันว่าสนใจอยากจะคิวเรตงานของ สุธี คุณาวิชยานนท์ ไหม? ฉันก็เลยบอกบว่าแน่นอนสิ ฟังดูน่าตื่นเต้นดีนะ ทำไมจะไม่ล่ะ แล้วหลังจากนั้นก็ทำงานเรื่อยมาไม่เคยหยุดเลย"

การได้ทำงานใกล้ชิดกับศิลปินที่บ่อยครั้งเป็นสร้างสรรค์ผลงานที่ผลิตขึ้นมาใหม่นับว่าเป็นสิ่งที่ Lenzi ถือว่าเป็นหนึ่งในส่วนที่ดีที่สุดของชีวิตการทำงานของเธอ "ศิลปินพวกนี้ยังมีชีวิตอยู่ มันไม่เหมือนการทำงานเป็นภัณฑารักษ์ในยุโรปหรืออเมริกาที่เราอาจจะต้องคิวเรตงานของศิลปินที่ตายไปแล้ว แต่ศิลปินที่ฉันทำงานด้วยยังอายุน้อยๆ กันอยู่ แล้วความคิดของพวกเขาก็มีความสดใหม่ ดังนั้นการร่วมงานพูดคุยกับพวกเขาโดยตรงในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ถือว่าเป็นหนึ่งในสิ่งที่น่าตื่นเต้นที่สุดของงานของฉัน ฉันมักจะคิดถึงภาพรวมเสมอ มองข้ามตัวผลงานไปยังภาพรวมของนิทรรศการทั้งหมดรวมไปถึงความสัมพันธ์ที่งานแต่ละชิ้นมีต่อกัน

"สำหรับฉันแล้วทุกนิทรรศการที่ฉันทำเป็นเหมือนแบบฝึกหัดของการเขียนผลงานเชิงประวัติศาสตร์ศิลปะ จุดที่เราอยู่ตอนนี้ หากมองในแง่มุมของประวัติศาสตร์ศิลปะแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้วนั้น มันคือการปะติดปะต่อกันของความรู้และการศึกษาวิจัยต่างๆ และ ณ จุดใดจุดหนึ่งในอนาคต ทุกสิ่งก็จะผสมผสานกันเป็นหลักเกณฑ์ที่เราสามารถใช้ได้ร่วมกัน คือฉันมีความเชื่อมันอย่างยิ่งยวดว่าเหนือสิ่งอื่นใดประวัติศาสตร์ศิลปะของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องถูกเขียนขึ้นจากแง่มุมของเอเชีย ฉันคิดว่าผลงานศิลปะนั้นสุดท้ายแล้วเป็นการแสดงออกถึงความเป็นตัวมัน มันอาจจะสื่อสารกับผู้ชมจากทุกประเทศและวัฒนธรรมแต่มันก็ไม่ได้พูดถึงสถานการณ์ในอเมริกาหรือที่อื่นๆ มันพูดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นที่บ้านของมันเอง และด้วยเหตุนี้ประวัติศาสตร์ศิลปะจึงต้องถูกมองและกล่าวถึงในลักษณะนั้น"

"ฉันยังเชื่อมันอีกด้วยว่า ศิลปะสามารถเปลี่ยนโลกได้ และในบางกรณีมันก็ได้แสดงให้เห็นว่ามันได้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงแล้วด้วยเหมือนกัน งานศิลปะเหล่านี้คือการสร้างสรรค์ที่มีลักษณะของความเป็นแนวคิดสูงมาก และมันก็มีความตั้งใจและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนด้วยเช่นกัน มันมีหน้าที่การทำงาน ซึ่งนั่นก็ไม่ได้หมายความว่ามันมีความเป็นศิลปะน้อยลง เพราะเหนือสิ่งอื่นใด มันคือศิลปะ แต่มันไม่ได้เป็นเพียงศิลปะเพื่อศิลปะอย่างเดียว และมันก็ไม่ได้เป็นเรื่องของความคิดที่เป็นขนบประเพณีหรือการสร้างภาษาใหม่ขึ้นมาสักภาษาเพื่อคุณประโยชน์ของความเป็นภาษาเท่านั้น แต่มันเป็นการรวมเอาผู้ชมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของมันและก็เป็นอย่างมีบทบาทด้วย เพราะนี่คือศิลปะที่มาพร้อมกับการใช้งาน มันถูกออกแบบมาอย่างดีเพื่อกระตุ้นให้คุณคิดและคนที่คิดก็คือคนที่มีศักยภาพในการสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ ศิลปินรับมือกับสิ่งใหม่ๆ พวกเขาใส่ปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมืองเข้าไปในผลงาน พวกเขาไม่ได้มีจุดมุ่งหมายอยู่แค่การทำการอธิบายความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เท่านั้น แต่ยังใช้ผลงานของตนเองผลักดันให้วาระดังกล่าวเดินหน้าไปไกลยิ่งกว่าเดิม ศิลปินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เหมือนกับศิลปินจากที่อื่นๆ นั่นแหละ พวกเขาเป็นผู้มีความรู้และพวกเขาก็มักจะยืนอยู่ที่แนวหน้าของวาระแห่งการวิวัฒน์เสมอ" ■

"Artists in Southeast Asia, just like everywhere, are intellectuals – and they are often at the forefront of progressive agenda."

03